

ZADÁNÍ

Na stránkách www.ihned.cz byl dne 2. 4. 2009 zveřejněn článek s názvem "Exporadkyně Ratha chce 150 milionů kvůli úplatkářskému videu", v němž bylo mimo jiné uvedeno, že "Policie sice také vyšetřovala, zda se při vydávání časopisu pro komoru žalobkyně neobohatila (komoře měla odvádět polovinu zisku; podle posudku, který vypracoval pro Policii a nové vedení komory znalec, přitom zatajila několik milionů příjmu), Policie ale nakonec tuto část odložila. Klimovičová tvrdí, že posudek byl zmanipulován a na jeho autora podala trestní oznámení, a uvádí ,Kdybych opravdu komoře něco zpronevěřila, tak už bych seděla.' Rudolf Doucha ze znalecké kanceláře Vox Consult, který na posudku pracoval, si za ním stojí a říká ,Byla tam pochybení za asi pět milionů'."

Stěžovatelka (Eva Klimovičová) se domáhala ochrany osobnostních práv proti provozovateli webu www.ihned.cz (žalovaná).

Městský soud uložil žalované uveřejnit omluvu a zaplatit stěžovateli náhradu nemajetkové újmy 100 000 Kč, když uzavřel, že ačkoliv článek obsahoval většinou pravdivé informace o soudním řízení, obsahoval i nepravdivé sdělení, že se stěžovatelka dopustila "pochybení" v řádu milionů korun, a to navzdory tomu, že trestní věc byla v té době odložena a posudek byl hodnocen jako problematický; soud nicméně přihlédl k tomu, že stěžovatelka měla možnost se k předmětnému výroku vyjádřit a její vyjádření bylo zveřejněno.

K odvolání vedlejší účastnice vrchní soud žalobu v plném rozsahu zamítl, když vyšel ze skutkových zjištění provedených soudem prvního stupně, neshledal však zásah do osobnostních práv stěžovatelky. Přítakal jí sice, že předmětný výrok byl nadbytečný, zároveň však považoval ostatní informace v článku za pravdivé a článek za vyvážený. Dovolání stěžovatelky odmítl Nejvyšší soud jako nepřipustné.

Stěžovatelka v ústavní stížnosti tvrdí, že napadená rozhodnutí porušila její právo na lidskou důstojnost a osobní čest ve smyslu čl. 10 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina"). Uvádí, že obecné soudy nevyhověly její žalobě na ochranu osobnosti, kterou se domáhala omluvy a náhrady nemajetkové újmy v penězích za zveřejnění údajně nepravdivé informace, podle níž měla stěžovatelka při vydávání časopisů pro Českou lékařskou komoru způsobit škodu ve výši asi 5 mil. Kč. Stěžovatelka zdůrazňuje, že tato věc byla vyšetřována Policií České republiky (dále jen "Policie"), avšak byla odložena. Znalecký posudek, který byl pro trestní stíhání klíčový, se prý totiž ukázal být chybným. Přesto redaktor portálu www.ihned.cz v článku týkajícím se jiné problematiky (byť rovněž spojené s osobou stěžovatelky) citoval vyjádření autora tohoto znaleckého posudku, který setrval na názoru, že "byla tam pochybení asi za pět milionů korun".

Podle stěžovatelky bylo tímto jednáním jednoznačně zasaženo do jejího práva na lidskou důstojnost a osobní čest, neboť ji článek spojuje s trestnou činností, "o níž již bylo v její prospěch pravomocně rozhodnuto". Stěžovatelka považuje článek za úmyslně tendenční již proto, že zbytečně znovu otevírá uzavřenou kauzu a navíc obsahuje citát znalce, kterému veřejnost věří více než Policii. Ani věta, již je citace uvozena ("znalec si za posudkem stojí"), není zcela neutrální. Skutečnost, že článek vyznívá v její neprospěch a zasahuje do jejích ústavně garantovaných práv, dokumentuje i nenávistná a urážlivá diskuse pod tímto článkem. Vrchní soud a Nejvyšší soud však těmto aspektům případu nepřiznaly dostatečnou váhu a rozhodly protiústavně v její neprospěch.

**Identifikujte, o střet jakých základních práv v tomto případě jde?
Jak jako ústavní soudce rozhodnete?**

ŘEŠENÍ

Odůvodnění nálezu Ústavního soudu - II. ÚS 2296/14

Ústavní soud v souvislosti s posouzením kolize ústavních subjektivních práv stěžovatelky na straně jedné (ochrana osobní cti a důstojnosti) a vedlejší účastnice na straně druhé (svoboda projevu) odkázal na nálezy sp. zn. II. ÚS 2051/14 uvádějící obecná východiska pro nalezení spravedlivé rovnováhy výše uvedených práv, jimiž jsou zejména 1) povaha výroku, 2) obsah výroku, 3) forma výroku, 4) postavení kritizované osoby, 5) dotčení soukromé či veřejné sféry kritizované osoby, 6) chování kritizované osoby, 7) kdo výrok pronáší a konečně, 8) kdy tak učiní. Každý z těchto faktorů má roli při hledání spravedlivé rovnováhy mezi základními právy stojícími v kolizi a jejich relativní váha závisí na jedinečných okolnostech případu.

V projednávané věci Ústavní soud uvedl, že předmětný výrok znalce o „pochybení za asi pět milionů“, byl skutkovým tvrzením, přičemž podmínkou jeho oprávněnosti do osobnostních práv dotčené osoby byla zásadně jeho pravdivost (nálezy sp. zn. II. ÚS 2051/14). Ústavní soud se ztotožnil s hodnocením provedeným vrchním soudem, podle něhož byly informace obsažené v článku pravdivé. Proti tomuto hodnocení ani stěžovatelka v ústavní stížnosti nebrojila. Proto Ústavní soud, byť přitakal závěru vrchního soudu o nadbytečnosti sporné informace, v zásadě považoval předmětný článek za vyvážený a pravdivý.

Od novináře, který byl samozřejmě laikem, a nikoliv specialistou na danou oblast, a který neměl a v konečném důsledku ani neměl mít ambici informovat čtenáře o odborných záležitostech, jelikož daný článek byl určen pro nejširší okruh čtenářů, a nikoliv pro odborníky, nelze důvodně očekávat, že jím poskytované informace a jejich celkové vyznění budou zcela přesné či dokonce objektivní. Takovéto požadavky kladené na média by totiž byly v konečném důsledku značně nereálné. Za podstatnou v nyní projednávané věci proto Ústavní soud pokládá především skutečnost, že se novinář nespokojil pouze s informací ohledně závěru sporného znaleckého posudku, nýbrž že znalece R. Douchu následně i oslovil, znovu se jej na tento posudek dotázal, a tím, že jeho odpověď publikoval, proto nepochybil. Z celkových popsanych okolností tohoto případu je totiž zcela zřejmé, že důvodem zveřejnění názoru R. Douchy ze strany novináře nebyla samoučelná a nepodložená skandalizace MUDr. Klimovičové, nýbrž že jeho publikováním došlo přiměřeným způsobem k informování veřejnosti.

Ve prospěch závěru, podle něhož předmětným výrokem nedošlo k neoprávněnému zásahu do osobnostních práv stěžovatelky, hovořily i další z výše citovaných relevantních faktorů. Článek např. informoval o věci obecného významu, stěžovatelka byla osobou veřejně činnou, předmětné tvrzení bylo korektní a vyvážené a nedotýkalo se soukromého života stěžovatelky. Stěžovatelce byl také dán dostatečný prostor, aby se k věci vyjádřila, případně mohla vedlejší účastnici požádat o stažení (smazání) dotčeného příspěvku, což však neučinila.

Z výše uvedených důvodů Ústavní soud uzavřel, že rozhodnutími obecných soudů nedošlo k porušení práva stěžovatelky na lidskou důstojnost a osobní čest ve smyslu čl. 10 odst. 1 Listiny, a stížnost zamítl.